

Witaj w krizy – nowy zazběh

Jan Bart: Prawidłowne wobnowjenje wědomja za imersiju trěbne

Smjerdžaca (SN/mb). Lětsa změje model Witaj „slěborny kwas“: W lěće 1998 su na pěstowarni Serbskeho šulskeho towarstwa (SŠT) we Žyłowje princip dospołnje imersije zawjedli. Tajke „zanurjenje do rěče wšědny džeń“ je sej mjeztym 90-lětny Jan Bart w Bretoniskej wothladał a do Serbow přinjesl. K tomu słuša prawidlo „jedna wosoba, jedna rěč“. Na lońšej fachowej konferency SŠT a Domowiny pod heslom „dyrbimy rěčeć“ w Smochćiach je so zaso wukopało, zo „mnozy hižo nje-wědža“, kak Witaj funguje, tak sorabistka dr. Jana Šolćina, wědomostna sobudźelačerk Serbskeho instituta a instituta za sorabistiku w Lipsku. Wona je ekspertka za fachowu didaktiku serbsčiny a bilinqualne sposrědkowanje rěče. Tež Jan Bart ma „prawidłowne wobnowjenje wědomja za imersiju za trěbne“, kaž wón Serbskim Nowinam wobkrući.

Nawjazuju na konferencu přeprošuje SŠT nětk na džělarničku z dr. Janu Šolćinaj „nałożowanje dospołnje imersije w

praktiskim džěle pěstowarnje“ za wjednistwa a kublarcki. Při tym dže wo prašenje kaž: Kak postupować, hdyž džěćo po zdaću serbsčinu njerozumi abo ju nałożować no chce?

Mamy skladnostnje „slěborneho kwas“ samo zwěsćić, zo je „mandželstwo“ mjez Witaj a pěstowarnjami skóncowane? Dr. Jana Šolćina ma za trěbne, so w kóždej nowej generaciji kublarckow a kublarjow na praktiske aspekty imersije znowa dorozumić. Tež Witaj so dale wuwija. Princip „jedna wosoba, jedna rěč“ tak absolutnje hižo njeplaći, dokelž so na „iluziju“ zložuje, tak dr. Šolćina: Prjedy smy džěsću začić sposrědkowali, zo „serbska četa“ němce nje móže, doniž něhdy jónu nje pytnje, zo to docyla njetrjeba. Tohodla ma wona skerje za zmysłapólne, „so přinarodženy mjez rěčomaj hibać“ a při tym serbsčinu jako „dominantnu rěč“ pěstować. Do pokročowanja z modelom Witaj słuša přeco kritiska sebjerefleksija dotalnej prakty. Wosebje

loskočiwe prašenje: Kotru serbsčinu maja džěći nawuknyć, kaž w knize abo na dróze? „Žane germanizmy“, potajkim žanu skomolenu rěč, praji dr. Šolćina, ale „wšědnu awtentisku serbsčinu“ a tež wjesnu narěč, hdžež eksistuje. Trenowanje słowoskłada słuša do jeje džěla z pěstowarkami: Štóz wuzoł ma, „Schnuller“ njetrjeba. Imersija, kupanje w rěči, móže po rjanym wobrazu dr. Šolćinaj jenož wuspěšna być, hdžež je dosć serbskeje substancy, dokelž „w małej luži njemóžeš so kupać.“ Tohodla je jasne: „Na kwalice njesmě so ničo změnić“ a konsekwentnosć w rěčnej prakty je wažna. A po móžnosći maja skupiny tak zestajeć, zo njejsu rěčne rozdžěle džěći přewulke.

Džělarnička za wjednistwa pěstowarjow, kublarcki a kublarjow so pónđzelu, 30. wulkeho rózka, wot 17 do 19 hodž. w Smjerdžečanskim kublanskim srjedžišću LIPA wotměje. Přizjewjenja hač do 27.1. z mejlku na info@sorbischer-schulverein.de abo telefonisce 03591/550216. ► Mój wid

MÓJ WID

Čas dialoga a rozsuda

Rěčny centrum WITAJ (RCW) w nošerstwje Domowiny nima model „Witaj“ jenož w swojim mjenje a swojej „zawodnej filozofiji“, ale stara so tež runja Serbskemu šulskemu towarstwu (SŠT) přeco zaso wo wuměnu fachowcow z praktikarkami. Zo mjeztym wšitcy akterjo na polu serbskeho kublanja za jedyn posttronk čahaja, je w zmysle efektiwneho wužiwanja wšěch kompetencow a nazhonjenjow. „Križa“ njewoznamjenja jenož „čežke položenje“, ale „čas rozsuda“. Tež Witaj njeje perpetuum mobile, kotrež so po přěnim nastorku wěćnje dale pohibuje. Tež založer, praktikar a wizionar Jan Bart steji dale za přemyslowanje wo profilowanju Witaj k dispoziciji. Tak móže so tež dorěčeć, hdžež je princip „dominantnej serbsčiny“ postup, dokelž so tuchwilu přewažnje němce, a hdžež „jedna wosoba, jedna rěč“ tola funguje. Tule njeridže wo ideologiju, ale mudre wotwažowanje na dobro rěčnych rumow džěći, nošerjow našeje rěče w přichodze. ■ Marcel Brauman